

של אישי ציבור ואישים פוליטיים. ושלום רוזנ-
פלד סיפק טור קבוע „הממרגליות שבפיו” ובי-
עטו, ושמו, „הציץ ונפגע”.

שם חדש

אתם מתארים לעצמכם צוות כזה: זרובל וא-
בא אחימאיר ועוריה רפפורט, שלום רוזנפלד ו-
מאכס ברוד ואלתרמן, מירד שיף ואשר ברש ואר-
יה בנן וורדינה שלונסקי ומרים ברנשטיין-כהן
והנה רבונת:

איזה אורכטרה!

וכל זה, או לפחות רובו, עד סוף אוגוסט 1946,
שלא מפרסמת הנהלת רבער ב מודעה בזה הלשון:
„קוראים וקוראות, מתוך אמונה שבשרי-
עונכם שמרתם לנו ידידות כנה במשך שנות
המלחמה הקשות, עכשיו אתם באים החל
מכאן ואילן לפרוע לכם את חובנו! החל
בחודש אוקטובר 1946 יפנה 9 בערב את
מקומו ליהעולם הזה, שמו החדש של שברי-
עוננו.”

וקיסרי מגלה לקוראים כי השם החדש „קיבל”
את האו-קי” של אברהם שלונסקי ונתן אלטרמן,
שאינם התייעץ בכלל בכל בעיה לשונית וסיפן-
רות ביתר, שלונסקי רק חשב שצריך לכתוב את ה-
שם בצורה כזאת שהקורא לא יקרא „העולם הזה”
כי אם — כמיבטא היידיש — „העוילאם הזה”,
במילרע (למה? אם כבר יידיש, אז מרוע לא עד
הסוף?) אתרמן פסל את הרעיון, השבח לאל.

פרק אחד נסגר, איפוא. פרק שני מתחיל. גם
בעיתון, גם בחיי היישוב שלאחר מלחמת העולם
השנייה, כבר ב־1938 ראה אלתרמן את קיצה של
חליאביי של פעם, של הגמלים והלבנים, כשכתב
ב־9 בערב, ברשימה בשם „הקאזינו” (לא בית
המורים, הלילה, כי אם בית קפה בשם זה ששכן

על שפת ימה של תל-אביב), כי יש בתים העולים
באש והוא יעלה במים. בעוד שנים לא-רבות
יכתוב באחד משיריו, כי „ריץ הבתים לשוקע, לא
דיו הבתים לעמוד.” את הלחץ הזה למד בתל-א-
ביב הקטנה.

על העולם הזה, תחת הנהגתו של האורי הישן
(קיסרי), לא החדש (אברט), אין הראשון מרבה
דברים. הוא התקיים שנים מעטות בלבד ונראה כי
עורכו לא רוה ממנו הרבה נחת. לשבועון הצי-
טרפי אומנם כמה כתבים נכבדים: המשורר אלי-
הו טמקין, ש. שריה (שפתח מדור חדש בשם „שב-
עז ימים, שבועה לילות”), דב בר מלכין הזכור
לטוב ובנימין גלאי, „הילר הנורא”, בן סורר ו-
מורה, „כפי שקיסרי מכנה אותו ררך חיבה. זור
בכל הוסיף לכתוב, וחזר לכתובה בשבועון גם ד”ר
וידר לואר, מעורכי מעריב.

צעיר אהוד

ואז מגיע אורי אבנרי וקיסרי כותב שלא ידע,
„כשעשיתי היכרות ראשונה עימו, כי הוא האיש
העשוי או העלול — לרשת אותי.” לניסוח
עצמו עוד חזוור.

יום אחד, הוא מספר, נכנס לדפוס שוהם, שבו
נדרס העולם הזה. בשמו החדש, „גבר צעיר,
בסימני (כוחות) נכרחו לסימפאטי — ג”ו),
שהימני הנעורץ טרם נמחו מפניו.” הציגה אותו
לפניו שירה ארנשטיין, שעברה אז במערכת כמי
תרגמת, מגיחה ומחברת רשימות מעת לעת. כשי
קיסרי משליך ב”בבור ששקרון אותי — כי היו
לו תוננים, שלא יכלו לסקרן, היא אינה
משיבה, כי אם שולפת מאמתחא רשימה שגרי-
פסה בעיתון הבוקר תחת הכותרת: „איך נפל
אחי”. הרשימה חתומה: יוסף אוסטרמן.

זה שמו של הבחור המבוקר, שואל קיסרי.
ושרה ארנשטיין משיבה: כן, אבל, היום שינה את
שמה וקוראים לו עכשיו אורי אבנרי.

ארבעים שנה לאחרימכן עוד ישמור קיסרי
באחי ממגירותיו את רשימתו של יורשו, יוסף-
אורי אוסטרמן-אבנרי, על מות אחיו שנהרג באפי-
ריקה כאיש הקומאננדו. קיסרי אף מציין את תא-
ריכה המדוייק של הרשימה: ה־30 בספטמבר
1947. בשולי הדברים הוא מוסיף כי היה זה יוסף
אוסטרמן ש„קנה בליבו את יולמו של אורי אבנ-
רי”.

בקבלנות ולזמנים קבועים

אחר-כך באה מלחמת העצמאות. שועלי שימ-
שוך, אבנרי נלחם בשדות פלשת, נפצע וכותב את
בשדות פלשת שלו, ההופך לרכימכר כמושגני
אותם ימים. קיסרי מצידו מתחיל לחשוב על מכר
רת העיתון. תחילה הוא מוקיר את רגליו מן ה-
דפוס ומן המערכת. אחר-כך הוא מוסר את עריכת
השבועון, „בקבלנות ולזמנים קבועים, במעין
תורנות”, לפי תנאיו. הוא נותר עדיין „הבעלים של
הנכס”, כפי שהוא מגדיר את. אבל „הנכס” שוב
אינו גורם לו כל הנאה ואף הולך וצובר הפסדים.
קרוב ל־30 שנה לאחרימכן יכתוב כי בעצם מי
עולם לא אהב, לא את 9 בערב ולא את העולמות
הזה שלו, אבל הוא סבר „להיכנס לחשיפות
נפשיות כרי לנסות ולהסביר תופעה זו.”

לא נעסוק בניחויים. אולי צריך לזקוף גם את
זה לחשבונם של אותם „כוחות אוקולטיים” (מיס-
טריים, שמעבר להיגיון) שקיסרי אוהב להזדקק
להם כשאינו יודע להסביר את מהלכיו.

מכבט לאחר, עם הריחוק והשנים, „הוא
מהרהר, „אולי בהגזמה כלהי, אך בכנות מלאה”,
כי שררו „בכל האקספרימנט של 9 בערב היה
בעיקר כאנשים, שהלכתי עמם את כיבת הדרך,
אם כסופרים ואם כקוראים... אחרי ככלות הכל
מה יש לנו בחיים אם לא הביקוש לאנשים הררי-
עות עם האנשים.” דברים הראויים שישמעו:
אבל כיצד מתיישבת „איהאבה” שלו לעיתון
עם סיפורו איך הוא וכמה מחברי המערכת אורבים
ליד לוח מודעות כדי לראות איזה רושם תעשה
על העורכים והשבים הכרוה, בארום ובשחור, המי
כשרת את הופעת גיליונו הראשון של השבועון?
אלולה העורכים וכותבי היכרונות פיתרונים.
דבר אחד ברור: נתחום הארמיניסטראציה, הדי-
פצה והפירסום לא למד מן הגיסיון. באלה מך על
המנהל שלו ועל מי שהוא מכנה בשם „שר הפיר-
סומת שלי” ועל מפיצי שבועונו, בני משפחת
טופול, ואייאפשר שלא לצטט מה שאמר לו אחד
האחזונים: „העיתונות זה כסדר. אך למה לכתוב?
כותבים הטיפשים. החכמים מפיצים.”
גם כן חוכמת חיים!

הזכות ההיסטורית

הדפים האחרונים כסיפורנו עוסקים במכירת
השבועון. מי היו המועמדים, מה היו השיקולים.
מתברר כי שני המועמדים הראשונים היו עוראיל
קרלייבך עורך מעריב וגרשום שוקן עורך ובעל
הארץ שכבר היה לו שם חדש לשבועון: פנים.
המכירה לקרלייבך באזי צאה לפועל בהתערבותו
של ריסנצקי שהורה לאוזני קיסרי: „אני מנעתי
וזאת ממנו כדי לא לאבד אותו למעריב.” החשש
היה שקרלייבך יתאהב באתגר החדש שלו ויזניח
את עיתונו, שוקן, לעומת זאת, ביקש שהות, ואז,
„ואז הופיעו באופק אורי ושלום” והעיסקה הושי-
למה.

קיסרי מוסיף: „מודר ואלי אפילו משונה, אך
האמת היא, כי לא זכור לי, 24 שנים לאחר מעשה,
ככמה קנו היורשים שלי את העולם הזה.”
כל השאר כבר שייך לסיפור אחר, זה של 37
השנים האחרונות. לפני שהוא חותם את סיפורו
עוד מספר קיסרי כיצד התמיאו לו דבריו של
אורי על המהפכה שהורה קיסרי, הכנים בעיתון
נות העברית, ועל „זכותו ההיסטורית בה”. מאד
התמיאו לו גם זה, שהעורכים החדשים שמרו על
השם הישן, ובעיקר מהנה מך שבאבני שיח
אותם בכותבו, כי „לא רבים הם הכוכבים הצעירים
בעיתונות העברית, אך אלה שישנם, צעדו כמעט
כולם את צעדיהם הראשונים על עמודי עיתון
זה”.

— ממש כדברים הנאמרים ונתכבים בעצם
הימים האלה על שבועונו של אורי אבנרי עצמו.
בהבדל אחד: עם קיסרי תם העידן של העיתון
נאיסוסיסופרים או העיתונאים החובבנים. מרבית
האנשים שעשו את צעדיהם הראשונים בהעולם
הזה כדמותו החדשה, מהפכנית לאיפחות ובעולם
הרבה יותר מקודמתה, כבר לא יהיו סופרים, כי
אם עיתונאים, מיקצועני עיתונות.

חתולים שחורים

בנקודה זו חרל קיסרי — מנומס וקורקטי עד
הסוף — ממחמאותיו. האם לא הבטיח שיכתוב
„גלי כחל ושרק” וכלום לא רמו, כסיפורו על
בנישתי הראשונה עם אבנרי, כי אותה שעה לא
ידע על הווא, אבנרי, „האיש העשוי או

נתן אלתרמן:

נשף סיפורות-אמנותי

(דין וחשבון יבש)

א. במכונית

הספרות העברית הצעירה יטבה באוטו
ונסעה את המופעים הצמאים לה. הספרות
העברית מנתה הפעם שני כעלי פרוזה והמיני-
שה משוררים. ביניהם אחד ליריקו זך ולוחם
לאמת הטחורה בישרה. הסופרים הטיחו בר-
קורת נגד „מאזניים” וחילקו תפוח זהב לשירי
שה חלקים שונים. הליריקו לא בא בחשבון.
הוא קנה לו שם אחד לפני נתי עלים הדרשות
והיה אדם אבוד לגמרי. הן לחצוהו בצורה
שירי „מדר אל קרא אחר כך מן הבמה את
הלתרונן י”חף... זלגו עיניו דמעות מרוב
התרגשות. זו היתה אמת שירית טהורה.

הסופרים הצעירים נסעו מתל-אביב למד-
שבה. לקראו שירים וסיפורים. הנוף הארצי
ישראל שטף משני עברי הכביש. מי שהסי-
פיק בחייו הקצרים לכתוב דבר מה על גמל
או על צבר. הביט ביהירות מבעד לחלון.

האחרים. שלא זכרו עדיין
ביצירותיהם שמות עצם אד
לה. התביישו להביט ונסעו
בין מראות המולדת המק-
סימים כשתיקה צנועה ונו-
הרת. בעלי חוב שלא פרעו
את המגיע מהם. בינתיים
עלה ירח. מלא במאה אחר
זים. שלושה תמרים החלקים
על פני הגבעות ונעלמו עם
עיקול הכביש. בעולם כולו
שררה דממה אפלולית ר-
מתוחה. כלפני הצגת כותרה.
מזה ומזה צעו שני כורים
קטנים. הם השתחוו וקפצו

אחורנית. המכונית הוסיפה לנסוע. בית גדול
ורחב טף לקראתם. בנישמה כבדה. סביל
אחוז אסטמה וכמה פני התמתה. נתאכן, סגול
על עקבי נמצא עומד בראש פלוגה הדרה
והגויגית, פלוגת הכתים של הרחוב הראשי
הריק.

בטיט נאה כזה קיבלה המושבה העברית
את פני סופריה העברים הצעירים.

ב. ובכל זאת

היא מסתובבת

הם עמדו תוהים ונבוכים על הכביש הזר,
מתחת לשמים הרחבים להפליא. לבם היה
רגש ורגשות ונתיחות רטטו לריח המרחבים
והובל. הם נעשו סנטימנטאליים ויש לסלוח
להם על כך. מאז החילם לכתוב לא יצאו
מרחוב אלנבי של תל-אביב. כעת הם רואים
מושבה עברית שלמה בבת אחת. בעיניהם
התחילה מנצנצת גאווה. כך מנצנצת בחושך
עציהם של מגלי ארצות הודות.

באולם הריק של בית העם היבבה גר
כחוש ועצבני. על הבמה. למול מידבר הספ-
סל. ישב המזכיר כבובות שעווה. הצללים
על הקירות רגדו ממחולות תימן. זה עתה
אירע קצר חשמלי חיד במרייות
ושלה ידו אל האורחים. עינו הביעו ייאוש
מבהיל. כל האשנבים הגבוהים נפתחו לפתע.
הנה התגודדו וכבה בקול זעקה מרה. מן החצר
בקעה יללה פראית. גם אמצעי הלב שכין
הסופרים הרגישו כי שערותיהם מלבינות
מפחד. המזכיר כונן למולם חפץ שחור ומכ-
ריק ואלומת אור פרצה מתוכו. הוא רץ לעבר

העלול — לרשת אותי (ההדגשה שלי —
ג”ו?)

„העניינים נתקלקלו”, אני עובר לציטוט יי-
שיר, „כשאבנרי החל להשתמש במרגמות ככרות
קיים לפנעו במימסד. הביטוי אולי עדיין לא היה
קיים, אבל כבר היה קיים המושג. ואז כתבת
לעורך כך: אפילו מי שרפך דמו בימי המלחמה
כשרה-הקרב בעד המולדת, אינו רשאי בימי ש-
לום להקזי את דם המולדת בקרו אותה שבועי-
שבוע במחטים של רעל ושינאה.” עם דויד
האם ויהו, במיקרה, את המולדת” עם דויד
בגירוריו הנערץ עליו וידידתו גולדה מאיר, ש-
חברתה אהב להתלסלם

אבל היו גם „חשולים שחורים” אחרים, כגון זה
שעבר, לרבניו, בינו לבין אבנרי בעת שהאחרון
העליב, על פי קיסרי, את עוריאל קרלייבך, שגם

הרלת ומיד נשמע קול הכטה והתאבקות
קשה. עד שהספיקו הסופרים לכוז לעזרתו
שב ואמר בהתאמות:
— החתולה!

דומיית מוות נשתלטה כאלם. המזכיר
העלה את הגר והוסיף:

— זוהי החתולה! מזה שבוע ימים היא
סובבת פה ליד הבית. סובבת ומייללת. מי-
תובבת ומייללת. כלבים. אני משתגע. חבי-
רים. אינני יושן בלילות. השבעתי אותה —
והיא מסתובבת! גירשיתיה במקלות — והיא
מסתובבת! שיסיתי בה את הכלבים — ובכל
זאת...

הוא נודקף ורשא באחרית כוחותיו:
— ...ובכל זאת היא מסתובבת!

ג. הסופרים בפני הקהל

מאורע תרבותי איום זה לא יישכח מליבי.
הקצר החשמלי והמזכיר כיסה את עיניו

במושקפים שחורות, כי אור
החשמל היה קשה להן. שבי-
עת הסופרים יטבו בשורה
והוא ביניהם. הפנים והגופות
קפאו כבעת צילום כלתי פרי-
סק. בישרה הראשונה באר-
לם. שורה שדיתה מלאה כור
לה. יטבו עשירים קורבנות.
יתר הקהל טבע בחושך. בין
אלה שכאו לנשף היו ודאי
גם אנשים צעירים ומלאי
חיים. ליבי כואב בחושבי על
כך.

התוכנית היתה מגוונת
למר.

משורר אחד קרא פראגה על נצחיה ושני
סונטות על הגולם המפרא. זו היתה רבא אחר
הניצחון על הקהל. הסיפור שבא אחר
כך השלים את המלאכה במשך שלושת
ריבעי שעה. הקהל רבץ כעדר כבשים מהופ-
זנט מול מיטפיו האיומות (כך) — ג”ו) של
המזכיר-הנשף.

משורר אחד קרא על אהובתו המהכה לו
במקום מעורפל.

שני תיאר שכינה בבית חרושת.

פרואיקן אחד סיפר על חמישה מושגעים

שונים בצורה מידרנית מאוד.

המשורר שלפני האחרון שר על כיבוש

החוליה המישור האחרון — הליריקן — על

כיבוש הייצר.

לקריאות הדרן של המזכיר נסתיים הנשף

בפואימה על הגעגועים לקוסמוס והקהל

הודה לסופרים בתשואות חן.

כל אדם ישר יודה כי אותו ערב נשמעו גם

כמה דברים טובים ואיורים לדפוס. על כל

פנים לא מעוררי זוערה. גם מחיאות הכפיים

לא היו קמצינות ביותר. גם הוויכוחים עברו

בשלום ואיש לא שאל מי מתעניין בכל זה

כאמת בתום לב. המזכיר צלצל בעצמו

והתחיל לצמוח מכיסאו. כאשר צמח כולו

הקריב פיסת נייר אל עיניו ונשא נאום נלהב

ומשקפיים שחורות על הספרות העברית

ועל הקשידים האמיצים שבינה ובין העם

והארץ. הוא ריבד גם על השירה בדרך כלל.

שהיא הכרח לכל אדם והיא הנתונת גם

לקהל וגם ליוצר ריגוע אושר והתרוממות

נפש. התנים עזו לו מרחוק בככי.

הוא — מודה קיסרי — „לא נהג (באותה פרשה)
כפי שהיה חייב לנהוג עיתונאי בעל ותק ואישיות
בחברו הצעיר והמוכשר.”

גם אז, אפילו אז, עוד מודה קיסרי כי השבועון,
שבועונו של עעבר, „מימש: להיות עשוי כביש
רזן.” אבל הוא מסוה. „אם זה וכזה העיתון שיש
קורא רוצה לקרוא. והעורך רוצה למכור.”
הוא גם נזכר בשיחה שקיים שנים רבות קודם
לכן עם גרשום שוקן על כתיבתו של אבנרי, בעת
שזו עוד עבר בהארץ. אני, כותב קיסרי, „הי-
ללתי ושיבחת את כתיבתו האמרת: זהו פלי-
טוניסטן ממדרגה ראשונה.” אבל שוקן לא הסי-
כים. „לא הייתי אומר, השיב. „הוא אישוריי-
אליסט (חבר) מאמרי מערכת, משקף מדינית
העיתון — ג”ו) ויש ברעתי למסור לו כתיבת
מאמרים ראשיים.” (המשך בעמוד 28)